

Euskal oasi fiskala, soziala baino

JUAN MARI ARREGI

Euskal erakundeetatik ematen ari diren mezua da “Euskadi oasi bat” dela. Langabezia, pobrezia eta bazterkeria soziala, jendartearen parametro normal eta teknikoetan egon litekeena dela diote. Kanpora begira, ongizate rankingetako bikaintasun eta lidergoaren bandera jasotzen dute.

Jarrera hori lizun bezain gordina zai-gu, errealtate ekonomiko eta sozialaz datu zehatzak azaldu orduko. Cáritas antolakunde batere susmagarriak eman ditu berriki Foesa Euskadi 2019 txostenean. Bazterturik dauden 334.000 pertsona zenbatu ditu EAEn –hau da, biztanleriaren %15,2– eta “gizartetik kanporatutako” beste 90.000 lagun ere egoera kritikoan daude. 50.000 etxebizitzatan baldintza osasungaitzak jasaten dituzte eta 25.000tan pilatuta bizi dira. Gehiegizko gastuak 233.000 herriar pobrezia mugan jartzen ditu; 31.000 familia “etxebizitza ezegonkorrean” bizi dira, kanporatuak izateko arriskuan; eta 69.000 familiatan sendagaiak erosteari edo dietak jarraitzeari utzi diote zailtasun ekonomikoak medio. 62.000 etxetan heldu guztiek ezgaitasunen bat, gaixotasun kronikoa edo osasun arazo larriak dituzte, eta beste 26.000 etxetan menpekotasuna duen eta laguntzarik jasotzen ez duen pertsonaren bat dago.

Gainerako gizartea hoberantz doan bitartean, bazterkeria eta pobrezia sozialaren argazki horrek erakusten du EAEn desberdintasuna gorantz doala izugarri. Eta hori ikusita, ondarearen zerga kentzea pentsatzea ere –180 milioi euroko sarrerak ekartzen ditu urtero– beste zaplazteko handi bat litzateke sufritzen ari direnentzat. Ez hori bakarrik, beste behin frogatuko litzateke Eusko Jaurlaritza kapitalismo basatienaren menpe dagoela. EAE ez da oasi sozial bat, fortuna handientzako oasi fiskala baizik! ●

Euskaldunaren kolapsoa

URKO APAOLAZA AVILA

Duela 35 urte, abenduaren 1ean, Euskaldunako senide emakumeek 24 orduko itxialdia egin zuten. Ontziolako beharginek egunak zeramatzaten poliziari ahal zuten guztiarekin aurre egiten –tiragomak sinbolo bihurtu ziren–. Bestaldean, tankeak eta benetako su-balak. Espainiako polizia iritsi zen egunero 400 ke-pote eta 1.000 gomazko pilota jaurtitzera.

1984ko azaroaren 23an borroka ausart baten alde mingotsena bizi zuten langileek, polizia jo eta su sartu baitzen Bilboko Olabeagako instalazioetara eta hainbat pertsona larri zauritu zituen; Pablo González Larrazabal bihotzekoak jota hil zen oldarraldian.

Ontzigintzaren birmoldaketa mamu baten itzala bezala ari zen zabaltzen. Sektorea krisian zen 70eko hamarkadatik, Europako Ekonomia Erkidegoak bultzatutako politikaren ondorioz. Ez zen nolanahiko arazoa, soilik Nerbioi ezkerrean zuzeneko 4.000 lanpostu eta zeharkako beste 20.000 zeuden jokoan. 1983an PSOEren Gobernuak “birmoldaketa eta berrindustrializaziorako” dekretua onartu zuen. Eufemismo horrekin, *errentagarriak* ez ziren ontziolak itxi eta soberan zeuden langileak Enplegu Sustapenerako Funtsera batu nahi zituen.

Euskaldunako borrokaldian nabarmentzeko ezer badago, hori da langileak abangoardian jarri zirela, eta ondorioz, lortu zutela sindikatu gehienak eta baita EAJ alderdia bera ere euren aldera eramatea. UGTk, ordea, akordioa sinatu zuen Industria Institutuarekin 1984ko azaroaren 15ean –Estatuan 11.000 lanpostu murriztu eta praktikan Euskalduna ixtea zekarren–. Hurrengo egunetan Deustuko zubian denok gogoan ditugun irudi ikusgarriak ematen hasi ziren.

Giro hartan, Bilboko sarbide nagusietakoa kolapsatu edo Sondikako aireportua okupatzea ez ziren oztopo izan EAJren Eusko Jaurlaritzak *tsunami* eta mobilizazio haiek –aho txikiarekin bada ere– babesteko. Akaso, gaur egun Behobiako “joan-etorri libre eta askatasun ekonomikoa” –Josu Erkoreka bozeramaileak esan bezala– inportanteagoak ote dira?

Azaroaren 20an, Santi Brouarden hilketak gehiago piztu zuen haserre. Greba orokorraren hurrengo egunean Euskaldunaren asaltoa hasi zuen poliziak; José Barrionuevo Espainiako Barne sailburua –eta GALen ekintzengatik kondenatuak– omen zegoen operazioaren atzean, Bizkaitik kanpoko indar armatuak eramanda. Azaroaren 23an Miranda de Ebroko erreserba orokorreko konpainia batek metrailetak ere erabili zituen: bala zaurituak eta langile bat hilda.

Sekuentzia kronologiko horretako atentatu eta erasoen arteko lotura argitu gabe dago, eta lotsagarria da oraindik polizia horien Facebookean irakurtzea “arrastoon sartu genituen” eta antzeko aipuak; gaurko “*a por ellos*” ezagunaren starringak izan zitezkeen. Inpunitatea gogor ainguraturik dago estatu-aparatuaren. ●